

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2615/2023
01.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Никола Грчић, адвокат из ..., против туженог ЛП ЕПС Београд, Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 425/23 од 17.03.2023. године, у седници одржаној 01.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 425/23 од 17.03.2023. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 293/22 од 08.12.2022. године, а захтев туженог за накнаду трошкова првостепеног и другостепеног поступка се **ОДБИЈА**.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцима на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 178.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 293/22 од 08.12.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и обавезан тужени да тужиоцу Ивану Антонијевићу на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати појединачно одређене месечне износе у вредности и са законском затезном каматом као у садржају тог става. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу АА на име мање исплаћене зараде за време коришћења годишњег одмора исплати појединачно одређене месечне износе у вредности и са законском затезном каматом као у садржају тог става, као и да уплати надлежном Републичком фонду ПИО запослених доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ББ на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати мање исплаћене накнаде зараде појединачно одређене месечне износе у вредности и са законском затезном каматом као у садржају тог става. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ББ на име мање исплаћене зараде за време коришћења годишњег одмора исплати појединачно одређене

месечне износе у вредности и са законском затезном каматом као у садржају тог става, као и да за тужиоца на те износе уплати надлежном Републичком фонду ПИО запослених доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплати 292.950,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 425/23 од 17.03.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 293/22 од 08.12.2022. године у ставу првом и другом изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се тужени обавезе да тужиоцима исплати на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада појединачне износе са каматом ближе назначене у том ставу изреке, као и да за тужиоце на ове износе уплати надлежном Републичком фонду за ПИО запослених доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка и обијен као неоснован захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка у износу од 292.950,00 динара а тужиоци обавезани да туженом на име трошкова првостепеног поступка исплате износ од 4.300,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженом на име трошкова другостепеног поступка исплате износ од 28.400,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и нашао да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радном односу код туженог на неодређено време. Послове свог радног места у утуженом периоду обављали су сваки други дан у времену од 07 до 19 часова, односно сваки други дан су радили по 12 часова. Организација рада код туженог је таква да тужиоци мењају другог запосленог на истом радном месту сваког другог дана, с тим што један дан ради од 07 до 19 часова, а други дан је пауза и тако се циклус редовно понавља. Тужени приликом обрачуна и исплате зараде тужиоцима, исту није увећавао по основу сменског рада за 8,9%, у смислу одредбе члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије. Висина потраживања опредељена је на основу налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су тужиоци радећи по напред описаном моделу остварили сменски рад и усвојио је тужбени захтев за исплату увећане зараде по том основу, са припадајућим доприносима, као и тужбени захтев за исплату на име накнаде штете због мање исплаћене накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора, јер у исту приликом обрачуна није била укључена и увећана зарада по основу сменског рада. Међутим, по оцени другостепеног суда, рад тужилаца није сменски рад, због чега тужиоци немају право на исплату увећане зараде по том основу, нити им је причињена штета приликом обрачуна накнаде зараде за време коришћења годишњег одмора у спорном периоду, због чега је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев.

Врховни суд је нашао да се основано ревизијом тужилаца указује да је побијана другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 108. став 4. Закона о раду („Службени гласник РС“ 24/05, ...75/14) прописано је да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Одредбом члана 7. став 2. тачка 2. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије („Сл. гласник РС“, бр. 15/15), прописано је да послодавац доноси одлуку о распореду, почетку и завршетку раног времена, полазећи од следећег: на радним местима где процес рада траје непрекидно, рад се организује у сменама, при чему се под сменским радом подразумева рад у две (по 12 сати) или више смена (по 6 или 8 сати) у току радног дана када на истим средствима за рад, раде наизменично најмање два запослена, или две групе запослених, при чему измена смена може бити континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеља, док је одредбом члана 38. став 1. тачка 4. прописано да се основна зарада запосленог увећава за рад у сменама за 8,9%.

Директивом ЕУ 2003/88/ЕЦ сменски рад је дефинисан као начин организације рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући и образац ротирања који може бити непрекидан или са прекидима (континуиран или дисконтинуиран).

Из наведеног произлази да када се запослени на истом послу смењују према унапред утврђеном редоследу онда се ради о сменском раду, а не о прерасподели радног времена. Између сменског рада и прерасподеле радног времена постоје суштинске разлике и сменски рад постоји увек када се рад запосленог одвија према постојећем распореду, па и по принципу 12/36, јер овакав распоред рада није био привремен (због извршавања одређеног посла у утврђеним роковима, сезонских послова, повећаног обима посла и сл.), већ напротив запослени су радили на овај устаљени начин увек, а што је управо карактеристика рада који се обавља у смени. По оцени Врховног суда, када се запослени на истом послу смењују према унапред утврђеном редоследу, ради се о сменском раду.

Наиме, рад у сменама је рад који се непрекидно или са прекидима ради у најмање 2 смене, било дневне или ноћне, односно таква организација рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући образац ротирања, који може бити непрекидан или са прекидима у различито време током одређеног периода дана или ноћи. Како је у конкретном случају код оваквог режима рада постојао континуитет, те имајући у виду и чињеницу да је сменски рад признат у општем акту тужене (Посебни колективни уговор за Електропривреду Србије), што указује између осталог да рад са наведеним моделом радног времена представља сменски рад, то је по оцени Врховног суда правилан закључак првостепеног суда да тужиоци, у смислу одредбе члана 108. став 3. Закона о раду и члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије, имају право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, као и право на новчану накнаду за време коришћења годишњег одмора у смислу одредбе члана 114. став 1. Закона о раду, у утуженом периоду, а правилно је првостепени суд обавезао туженог да за тужиоце изврши и уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права одбио тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се обавезе тужени да тужиоцима исплати наведене накнаде, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену пресуду, одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у односу

на ревиденте. Како тужени није успео у поступку одбијен је његов захтев за накнаду трошкова првостепеног и другостепеног поступка.

Тужиоци су успели у поступку по ревизији, па им, на основу члана 165. став 2. ЗПП, припадају следећи трошкови: на име стручног састав ревизије од стране адвоката 36.000,00 динара, на име трошкова судске таксе за ревизију за сваког тужиоца по 28.400,00 динара и одлуку по ревизији по 42.600,00 динара, што укупно чини износ од 178.000,00 динара све према важећом АТ и ТТ.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић